

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๑๑.๔/๒๑๐๐

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือดำเนินการตามแนวทางและมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยยุงลาย
เชิงรุกในโรงเรียน

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมควบคุมโรค ที่ สธ ๐๔๑๑.๓/๕๔๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑ แผ่น
๒. มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยยุงลายเชิงรุกในโรงเรียน จำนวน ๓ แผ่น

ด้วยสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยสะสม ๑๓,๐๐๖ ราย เป็นเด็กอายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี จำนวน ๔,๘๖๒ ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อแสนประชากร ๖๒.๑๒ และมีผู้ป่วยเสียชีวิต ๑๐ ราย โดย ๔ ราย เป็นเด็กอายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๑ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงของการเสียชีวิตมาจากการเข้ารับการรักษาช้า ๑ ราย ติดเชื้อร่วมกับโรคอื่น ๑ ราย และมีภาวะอ้วน ๓ ใน ๔ ราย ประกอบกับผลการประเมินค่าความชุกของลูกน้ำยุงลายในโรงเรียน พบว่าในเดือนพฤษภาคม มีค่า CI (Container Index) ระหว่าง ๑.๖๑ - ๖.๐๔ ซึ่งยังเกินค่ามาตรฐาน (CI = ๐) ภาชนะที่พบลูกน้ำส่วนใหญ่ ได้แก่ ภาชนะที่ไม่ใช้แล้ว ร้อยละ ๑๗.๖๕ ยางรถยนต์เก่า ร้อยละ ๑๓.๘๙ และจานรองกระถางต้นไม้ ร้อยละ ๑๑.๒๙ ตามลำดับ ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุง และได้ประชาสัมพันธ์หนังสือแนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุง รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน และรับฤดูกาลระบาดของโรคไข้เลือดออก กระทรวงสาธารณสุข จึงขอความร่วมมือดำเนินการตามแนวทางและมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยยุงลายเชิงรุกในโรงเรียน โดยแจ้งบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนทั่วประเทศปรับใช้ตามแนวทางดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการสอนสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ ปรับใช้ในการป้องกัน และลดอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกในกลุ่มเด็ก พร้อมทั้งขอความร่วมมือโรงเรียนจัดผู้ดูแลรับผิดชอบสำรวจลูกน้ำ และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงตามภาชนะที่พบลูกน้ำส่วนใหญ่ ดังที่กล่าวข้างต้น จัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยทำความสะอาด กำจัดขยะ และติดตามผลการดำเนินงานทุก ๒ สัปดาห์ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งผู้เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

กรมควบคุมโรค
กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง
โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๓๑๐๔ - ๕
โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๘๔๓๓
สำเนาส่ง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายศุภกิจ ศิริลักษณ์)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หนังสือแนวทางฯ

สำเนาฉบับ

ที่ สธ ๐๔๑๑.๓/ ๕๕๙

กรมควบคุมโรค

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์หนังสือ “แนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุงฯ”

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

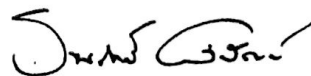
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือ “แนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุงฯ” จำนวน ๑ เล่ม
๒. แผ่นซีดีบรรจุไฟล์เนื้อหาในหนังสือและสื่อประกอบการเรียนรู้ จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่กรมควบคุมโรค โดยกองโรคติดต่อฯ ได้พัฒนาหนังสือแนวทางการจัดการเรียนรู้โรคติดต่อฯ โดยยุงฯ ภายใต้แนวคิดความรู้ด้านสุขภาพ และหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหนังสือนี้ได้ทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่อง จำนวน ๑๐ โรงเรียน และผ่านการประเมินรับรองผลิตภัณฑ์เพื่อการเผยแพร่ ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ จากกรมควบคุมโรค และผ่านการพิจารณาเนื้อหาที่เหมาะสมจากสำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เรียบร้อยแล้ว นั้น

กรมควบคุมโรค พิจารณาเห็นว่าหนังสือดังกล่าวมีประโยชน์ ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ความรู้เรื่องยุงพาหะนำโรค และโรคติดต่อฯ โดยยุงฯ ที่เข้าใจง่าย มีกิจกรรม และสื่อความรู้ที่น่าสนใจ สามารถใช้เป็นเครื่องมือเสริมการเรียนรู้เรื่องโรคติดต่อฯ โดยยุงฯ และใช้ประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ทั้งนี้ กรมควบคุมโรค ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์หนังสือดังกล่าวผ่าน website สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนทุกแห่งในสังกัดได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนรักษ์ พลิพัฒนา)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมควบคุมโรค

กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๓๑๓๒ - ๓

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๘๔๒๗

Jan ร้าง
พิมพ์
ตรวจ

มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุ้งลายเชิงรุกในโรงเรียน
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุ้งลาย เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญระดับประเทศ ได้แก่ โรคไข้เลือดออก โรคไข้ปวดข้อยุงลาย และโรคติดเชื้อไวรัสซิกา โดยจะมีแนวโน้มการระบาดสูงขึ้นในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ของทุกปี ซึ่งสถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุ้งลายในปัจจุบัน ข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓ จากข้อมูลรายงาน ๕๐๖ กองระบาดวิทยา ดังนี้

สถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุ้งลาย

- **โรคไข้เลือดออก** มีผู้ป่วยสะสม ๑๓,๐๐๖ ราย อัตราป่วย ๑๙.๖๒ ต่อประชากรแสนคน โดยมีรายงานจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๔๑ แต่จำนวนผู้ป่วยยังสูงกว่าปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๐ เป็นเด็กอายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี จำนวน ๔,๘๖๒ ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อแสนประชากร ๖๒.๑๒ และมีผู้ป่วยเสียชีวิต ๑๐ ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๑๓ โดย ๔ ราย เป็นเด็กอายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๑ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงของการเสียชีวิตมาจากการเข้ารับการรักษาช้า ๑ ราย ติดเชื้อร่วมกับโรคอื่น ๑ ราย และมีภาวะอ้วน ๓ ใน ๔ ราย
- **โรคไข้ปวดข้อยุงลาย** มีรายงานผู้ป่วยสะสม ๑,๒๓๓ ราย อัตราป่วย ๑.๘๔ ต่อประชากรแสนคน ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต พบได้ทุกกลุ่มอายุ สูงสุดในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี รองลงมาคือ อายุ ๓๕ - ๔๔ ปี และ ๔๕ - ๕๔ ปี ตามลำดับ สัดส่วนอาชีพรับจ้างสูงสุด ร้อยละ ๒๘ รองลงมาคือ นักเรียน ร้อยละ ๑๗ เกษตร ร้อยละ ๑๒% และงานบ้าน ร้อยละ ๖% พบผู้ป่วยมากในภาคกลาง และภาคใต้
- **โรคติดเชื้อไวรัสซิกา** มีรายงานผู้ติดเชื้อในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ๒ ราย และทารกศีรษะเล็ก ๒ ราย จาก ๔ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร พิษณุโลก เชียงใหม่ และอำนาจเจริญ

ผลการสำรวจลูกน้ำยุงลาย

ในเดือนพฤษภาคม ข้อมูลจากโปรแกรมทันระบาดพบว่า ผลสำรวจลูกน้ำยุงลายในโรงเรียน มีค่าสูง CI (Container Index) ระหว่าง ๑.๖๑ - ๖.๐๔ ซึ่งยังเกินค่ามาตรฐาน (CI = ๐) โดยพบในภาชนะที่ไม่ใช้แล้ว ร้อยละ ๑๗.๖๕ ยางรถยนต์เก่า ร้อยละ ๑๓.๘๙ จานรองกระถางต้นไม้ ร้อยละ ๑๑.๒๙ ตามลำดับ โดยเฉพาะเขตจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ เป็นต้น อำเภอที่มีการระบาดต่อเนื่องเกิน ๒๘ วัน เกือบทุกอำเภอ มีค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในชุมชนเกินเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งถือว่ายังมีพาหะนำโรคในหลายพื้นที่ ดังนั้น เมื่ออยู่ในช่วงฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูการระบาดของโรคจะทำให้มีโอกาสดูแลการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกมากขึ้นได้

ผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้

- ผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออก มารับการรักษาในโรงพยาบาลล่าช้า เนื่องจากมีความกังวลเสี่ยงติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- กิจกรรมรณรงค์ ป้องกันควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุ้งลาย ไม่สามารถดำเนินการได้
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมจิตอาสาสิ่งแวดล้อม กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ เนื่องจากต้องมีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรม Big Cleaning Day ได้
- เจ้าหน้าที่ บุคลากร มีภาระงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

- สถานที่สาธารณะที่ถูกปิด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น สนามกีฬา สวนสุขภาพ สวนสาธารณะ สถานศึกษา เป็นต้น รวมทั้งศาสนสถาน โรงแรมที่มีประชาชนไปน้อยลง ทำให้อาจไม่มีผู้ดูแลจัดการสิ่งแวดล้อม อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้

มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่

เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัย แต่ยังสามารถดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อโดยยุงลายได้ ขอให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้บุคลากรทางการศึกษาหมั่นสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านตนเอง ทุกสัปดาห์
๒. มอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบริเวณสถานศึกษา ทุกสัปดาห์ และติดตามผลการดำเนินงานทุก ๒ สัปดาห์ โดยมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เช่น หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เป็นต้น
๓. ในสถานที่ที่ปิดชั่วคราว เช่น โรงเรียน โรงแรม ควรมีการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยผู้รับผิดชอบสถานที่นั้นๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งยุงพาหะสามารถเคลื่อนที่ไปยังสถานที่อื่นได้
๔. ไม่จัดกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก
๕. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล ควรลดความแออัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ เช่น จัดสถานที่ให้กว้างขวางเพียงพอ ไม่ให้นั่งหรือยืนอยู่รวมกันอย่างเบียดเสียด กระจายมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม
๖. จัดการสิ่งแวดล้อมให้ปลอดโปร่ง กำจัดขยะไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น ภาชนะบรรจุอาหาร หน้ากากอนามัย เศษใบไม้ เป็นต้น
๗. เมื่อพบผู้ป่วยรายใหม่ ในโรงเรียน ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ดำเนินมาตรการควบคุมโรค ๓-๓-๑ ในรัศมี ๑๐๐ เมตร รอบบ้านผู้ป่วย
๘. ให้ความรู้ สร้างความตระหนักเรื่องการป้องกันโรค ผ่านสื่อโซเชียล หรือเสียงตามสายในโรงเรียน

ค่าเป้าหมาย

๑. อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกน้อยกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง ๕ ปี ร้อยละ ๑๕
๒. ลดอัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออกไม่เกินร้อยละ ๐.๑๐
๓. ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โรงเรียน CI = ๐

พื้นที่เป้าหมาย	มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่
โรงเรียน/ สถานศึกษา	<p><u>ก่อนเปิดภาคเรียนและช่วงปิดภาคเรียน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกันทำความสะอาดโรงเรียน/สถานศึกษา กำจัดขยะ เก็บกวาดเศษใบไม้ ตัดต้นไม้ ทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดโปร่ง สำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในโรงเรียน <u>เป็นประจำทุกสัปดาห์ จนกระทั่งเปิดภาคเรียน</u> เนื่องจากจะเข้าสู่ฤดูฝนแล้ว และให้มีผู้รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยก่อนเปิดภาคเรียนหนึ่งสัปดาห์ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายต้องเป็นศูนย์ (CI=๐)</u>

พื้นที่เป้าหมาย	มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลายเชิงรุกในพื้นที่
	<ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่มีผู้จำนวนมาก ควรฉีดพ่นกำจัดยุงตัวเต็มวัยก่อนเปิดภาคเรียน ๑ สัปดาห์ <p>ระหว่างเปิดเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทุกสัปดาห์ และติดตามผลการดำเนินงาน ทุก ๒ สัปดาห์ โดยมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เช่น หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เป็นต้น - สื่อสารให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล หรือจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม โดยเว้นระยะห่างที่นั่งอย่างน้อย ๑-๒ เมตร - ดำเนินการคัดกรองอาการป่วยเบื้องต้นและคัดกรองอุณหภูมินักเรียนก่อนเข้าเรียนเพื่อเฝ้าระวังการป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

พฤษภาคม ๒๕๖๓

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข